

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 26.03.2025

Sayı: 4221

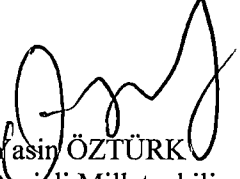

26608

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdülkadir URALOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını; Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Türkiye'de kamu altyapı yatırımlarında sıkça başvurulanan Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli, özellikle köprü ve otoyol projelerinde özel sektörün finansman ve işletmecilik rolünü öne çıkarmaktadır. Ancak bu modelle işletilen köprü ve otoyollarda HGS-OGS sistemleriyle yapılan geçiş ihlallerinden kaynaklanan ücret alacaklarının tahsilinde yaşanan uygulama farkları hem hukuki güvenlik hem de Vatandaşlık hakları açısından ciddi sorunlara yol açmaktadır.

YİD modeliyle yapılan köprü ve otoyollarda, geçiş ihlalleri nedeniyle oluşan alacakların tahsili 6001 sayılı Kanunun 30. maddesinin 5, 6 ve 7. fıkralarına dayandırılmakta ve bu alacaklar genel hükümlere göre, yani özel hukuk hükümleri çerçevesinde tahsil edilmektedir. Buna karşılık devlet tarafından işletilen köprü ve otoyollarda geçiş ihlalleri, kamu alacağı sayılmakta ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında işlem yapılmaktadır. Bu ayırım, vatandaş açısından adaletsiz sonuçlar doğurmakta ve aynı fiil (ihlalli geçiş) için iki farklı hukuki işlem uygulanmasına neden olmaktadır.

Eleştirel Noktalar:

1.Hukuki Belirsizlik ve Çifte Standart:

Aynı HGS-OGS sistemini kullanan sürücülerden birinin ihlali geçişi kamu alacağı sayılırken, diğerininki özel hukuk kapsamında değerlendirilmekte ve bu da Vatandaşların anayasal eşitlik ilkesine aykırı düşmektedir. Aynı ihlal için farklı sonuçların doğması, hukuki güvenliği ve öngörülebilirliği zedelemektedir.

2.Fahiş Ceza ve Faiz Uygulamaları:

YİD modeliyle işletilen yollarda geçiş ücretlerine ek olarak uygulanan ceza ve gecikme faizleri oldukça yüksektir. Bu durum, özellikle maddi durumu sınırlı Vatandaşlar açısından bir borç tuzağına dönüşmekte, çoğu zaman asıl geçiş ücretinin onlarca katına varan meblağlar talep edilmektedir.

3.Şeffaflık ve Denetim Eksikliği:

Bu geçiş ihlallerinden doğan alacakların hesaplanma ve tahsilat süreci şeffaf değildir. Vatandaşlar, borcun nasıl oluştuğunu, hangi tarihli geçişe ait olduğunu net olarak öğrenmekte zorlanmakta ve çoğu zaman borcun varlığından habersizken haciz ya da icra işlemleriyle karşılaşmaktadır.

4. Tüketici Haklarının Korunamaması:

Tahsilat sürecinin özel hukuk hükümlerine göre yürütülmesi, tüketici lehine olan kamu korumasını zayıflatmakta; itiraz ve savunma süreçleri ise pahalı, karmaşık ve zaman alıcı hale gelmektedir.

5. Sosyal Devlet İlkesi ile Çelişki:

Ulaşım gibi temel bir kamu hizmetinin özel şirketler tarafından yüksek kar odaklı işletilmesi, Sosyal Devlet ilkesine aykırıdır. Özellikle geçiş ihlalleri nedeniyle mağdur olan Vatandaşlar arasında düşük gelirli bireylerin yoğunluğu düşünüldüğünde, bu durum sosyal adaletsizliği derinleştirmektedir.

Bu Bağlamda;

1) Aynı elektronik geçiş sistemini kullanan Vatandaşlar için, geçiş ihlallerinde neden farklı hukuki işlem ve yaptırımlar uygulanmaktadır? Bu uygulamanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu kanaatinde misiniz?

2) YİD modeliyle işletilen otoyol ve köprülerde tahsil edilen ceza ve faiz oranları neden bu denli yüksektir? Bu oranların sınırlandırılması yönünde bir düzenleme düşünülmekte midir?

3) Geçiş ihlallerinden doğan borçların Vatandaşa bildirimi ve itiraz hakkı süreçlerinde yaşanan gecikme ve bilgi eksikliği konusunda bir iyileştirme planınız var mı?

4) Bu projeleri yürüten özel şirketlerin tahsilat yöntemleri ve şeffaflığı kamu tarafından nasıl denetlenmektedir? Şirketler haksız tahsilat yaptığı takdirde nasıl bir yaptırımla karşılaşmaktadır?

5) Ulaşım hizmetlerinin kâr amaçlı hale gelmesi, Sosyal Devlet ilkesine zarar vermiyor mu?

6) Bu modelin revize edilerek kamu yararını önceliklendirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gündeminizde mi?

Bu soruların cevapları, sadece geçiş ihlali yapan sürücüler değil, kamusal hizmetlerin nasıl yönetileceğine dair tüm Vatandaşları ilgilendirmektedir.

Saydamlık, eşitlik ve adalet ilkeleri temelinde kamuoyunun bilgilendirilmesi ve gerekli düzenlemelerin ivedilikle yapılması elzemdir.